

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan Natuurwaarden

Wijksestraat 21 te Wijk en Aalburg

Rapportnummer 12-0141

www.starobv.nl

Quickscan Natuurwaarden

Wijksestraat 21 te Wijk en Aalburg

oktober 2012

Rapportnummer: P12-0141

In opdracht van: Aelmans ROM
dhr. J.L.C. Steenbakkens
Kerkstraat 2
6095 BE Baexem

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel	5
1.3	Zorgplicht	5
1.4	Leeswijzer	6
2	Onderzoeksgebied	7
2.1	Ligging en beschrijving onderzoeksgebied	7
2.2	Voorgenomen plannen	9
3	Methode	10
4	Natuurwaarden	11
4.1	Beschermde gebieden	11
4.2	Beschermde soorten	12
4.2.1	Flora	12
4.2.2	Vlinders en libellen	12
4.2.3	Mieren en kevers	12
4.2.4	Vissen	13
4.2.5	Reptielen en amfibieën	13
4.2.6	Vogels	14
4.2.7	Zoogdieren	15
5	Conclusies	17
	Geraadpleegde bronnen	18

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Bijlage 2 Welke regels zijn er voor de bescherming van de vleermuissoorten

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De heer M. Timmermans heeft het voornemen op het perceel aan de Wijksestraat 21 te Wijk en Aalburg (gemeente Aalburg) een extra bedrijfsloods van 2.000 m² en 1.000 m² teeltondersteunend glas te realiseren. In het kader van de ruimtelijke procedure dient onderzocht te worden welke natuurwaarden actueel in het gebied aanwezig zijn en op welke wijze de voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de in het gebied aanwezige natuurwaarden. Dit om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving gehandeld zal worden.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming is hierbij de Flora- en faunawet van belang, gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (o.a. Natura 2000) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Deze rapportage beschrijft de (mogelijke) aanwezigheid van soorten die zijn opgenomen in de tabellen van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet en Natura 2000-tabellen. Ook wordt bepaald op welke wijze en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden invloed hebben op deze soorten. Op basis daarvan kan worden vastgesteld welke eventuele maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden, om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht (ex. artikel 2) opgenomen: “een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Onderzoeksgebied

2.1 Ligging en beschrijving onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied ligt ten noordwesten van de kern van Wijk en Aalburg, gemeente Aalburg.

Op het terrein is circa 30.000 m² lavacontainerveld aanwezig voor de teelt van boomkwekerijgewassen in pot. Daarnaast 4.000 m² teeltondersteunende kassen en een bedrijfsschuur van ca 1.000 m².

Het gebied waar de uitbreiding gerealiseerd zal worden bestaat voor het grootste deel uit grasland met een ondergrond van grind, dit zal verder in deze rapportage als plangebied worden aangeduid. Ten westen van dit plangebied loopt een sloot. Eén en ander is weergegeven in een foto-impressie op pagina 8 en 9.

De ligging van het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 1. Figuur 2 geeft de huidige situatie weer.

Figuur 1. Ligging van het onderzoeksgebied (rood omlijnd)

Figuur 2. Huidige situatie plangebied

Foto 1. Locatie toekomstige bedrijfsloods

Foto 2. Locatie toekomstige bedrijfsloods

Foto 3. Sloop langs plangebied

Foto 4. Sloop langs het plangebied

Foto 5. Locatie toekomstige kas

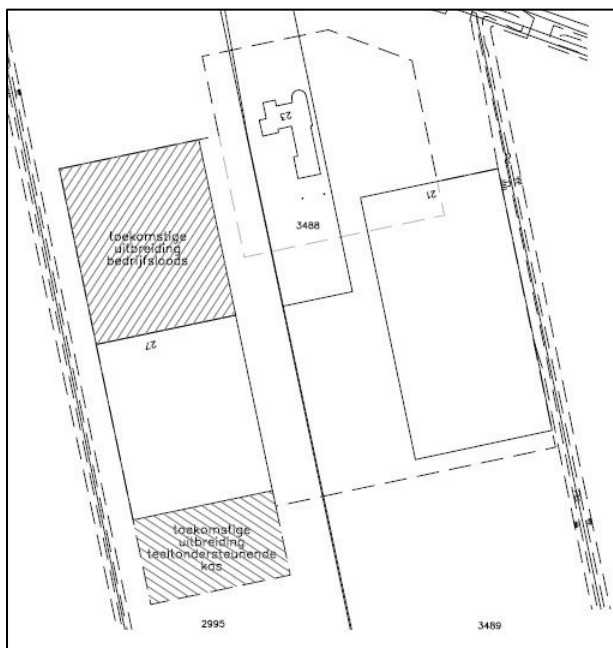

Foto 6. Locatie toekomstige kas

2.2 Voorgenomen plannen

De initiatiefnemer is voornemens in het plangebied 1.000 m² teeltondersteunende kas te realiseren en bedrijfsloods van 2.000 m². De nieuw te bouwen ondersteunende kas zal worden gebruikt voor het rijpen van de bollen (groen laten worden). Er wordt geen assimilatieverlichting toegepast in de kas.

De nieuw te bouwen bedrijfsloods wordt gebruikt voor het verwerken van de producten en het aflever- en verzendklaar maken. In figuur 3 is een schets weergegeven van de nieuwe situatie.

Figuur 3. Schets nieuwe situatie

3 Methode

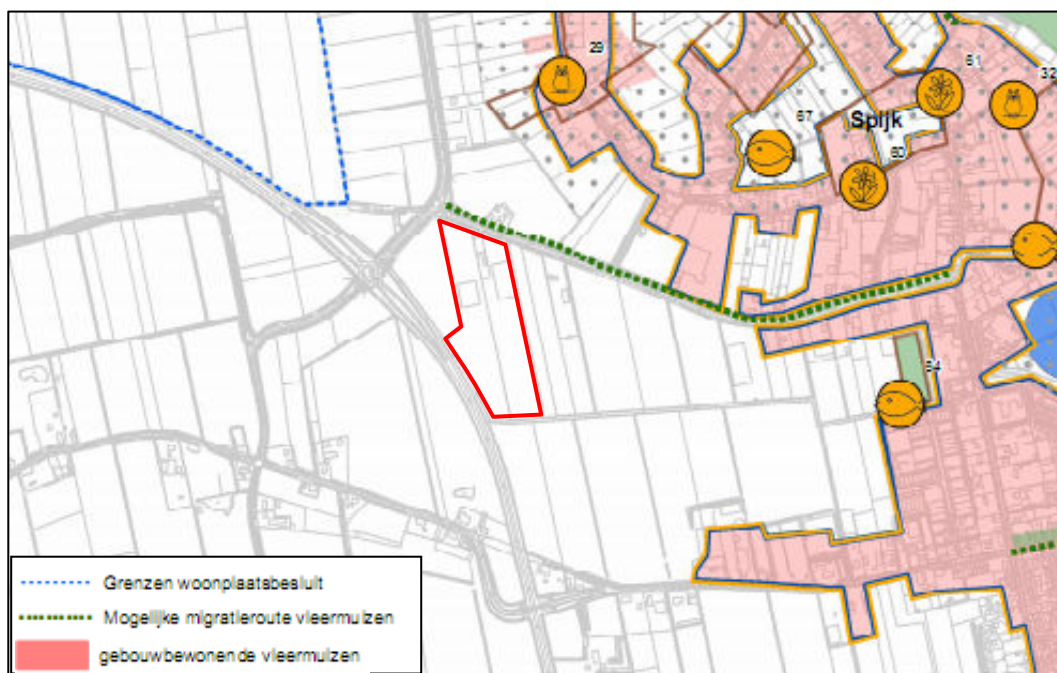
In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het onderzoeksgebied. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF), de websites Waarneming.nl en Telmee.nl, diverse verspreidingsatlassen en de natuurwaardenkaart van gemeente Aalburg (figuur 4). De gegevens over vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders en libellen zijn onder andere uit dergelijke atlassen afkomstig.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en de EHS in de nabijheid van het onderzoeksgebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle in het plangebied aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van hollen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 15 augustus 2012 in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: zonnig en droog, matige wind en circa 20 graden Celsius.

Figuur 4. Uitsnede natuurwaardenkaart gemeente Aalburg, onderzoeksgebied rood omlijnd

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EL&I blijkt dat het onderzoeksgebied op ongeveer vier kilometer afstand van het Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem ligt.

Ecologische Hoofdstructuur

Zoals blijkt uit de gebiedendatabase van het Ministerie van EL&I en de gegevens van de provincie Noord-Brabant maakt het onderzoeksgebied geen deel uit van de EHS en ligt het op ongeveer anderhalve kilometer afstand van gebied dat behoort tot de EHS (figuur 5).

Figuur 5. Plangebied (rood) ten opzichte van de EHS (groen)

Effectbeoordeling

Voorgenomen plannen zullen gezien de kleinschalige aard ervan en de grote afstand tot EHS en het Natura 2000-gebied geen effect hebben op beschermde gebieden. Er wordt geen assimilatieverlichting toegepast in de kas.

Daarnaast hoeft ten opzichte van de EHS geen rekening te worden gehouden met eventuele externe werking.

Conclusie

De voorgenomen plannen zullen geen negatief effect hebben op beschermde gebieden.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het onderzoeksgebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of er mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.

4.2.1 Flora

Het onderzoeksgebied bestaat uit verharding en verruigd voedselrijk grasland. In het terrein is alleen een voedselrijke kruidenvegetatie aangetroffen van onder andere ridderzuring, akkerdistel en melganzervoet. Langs de slootkant stond onder andere moerasandoorn, een algemene plant van voedselrijke, vochtige bodem. Door het ontbreken van geschikte biotopen worden geen beschermde planten in het onderzoeksgebied verwacht.

Conclusie

In het onderzoeksgebied komen geen bijzondere of beschermde plantensoorten voor.

4.2.2 Vlinders en libellen

Uit de atlas de dagvlinders van Nederland (2006) en de website van De Vlinderstichting blijkt dat er geen beschermde dagvlinders in de buurt van het onderzoeksgebied voorkomen. Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat er in het onderzoeksgebied ook geen geschikte biotopen aanwezig zijn voor het voorkomen van beschermde dagvlindersoorten. Beschermde dagvlinders hebben specifieke habitateisen; het plangebied voldoet hier niet aan.

Uit de atlas De Nederlandse libellen (2002) en de website libellennet.nl blijkt dat er geen beschermde of bijzondere libellen voorkomen in de omgeving van het onderzoeksgebied.

De sloot ten westen van het onderzoeksgebied kan als voortplantingswater worden gebruikt door libellen, maar deze ligt buiten het plangebied. Deze sloot biedt geen biotoop voor beschermde libellen. Het is wel mogelijk dat algemeen voorkomende, niet beschermde, libellensoorten in het onderzoeksgebied foerageren.

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten dagvlinders of libellen voor in het onderzoeksgebied.

4.2.3 Mieren en kevers

Beschermde soorten mieren en houtkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen als oude (naald)bossen. Deze biotopen zijn niet aanwezig in het onderzoeksgebied.

Beschermde waterkevers zijn afhankelijk van water. De sloot ten westen van het onderzoeksgebied vormt geen geschikt biotoop voor deze kevers. Beschermde waterkevers komen niet voor in het onderzoeksgebied.

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten mieren en/of kevers voor in het onderzoeksgebied.

4.2.4 *Vissen*

Uit het veldbezoek is gebleken dat de sloot langs het onderzoeksgebied geschikt is voor het voorkomen van vissen. Tijdens het onderzoek met schepnet is één tiendoornige stekelbaars gevangen. Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat op één tot vijf kilometer van het plangebied bittervoorn, kleine modderkruiper, grote modderkruiper en rivierdonderpad zijn waargenomen. De sloot maakt echter geen deel uit van het onderzoeksgebied. In het onderzoeksgebied is geen oppervlaktewater aanwezig.

Effectbeoordeling

De werkzaamheden zullen geen effect hebben op de sloot buiten het onderzoeksgebied. De voorgenomen plannen zullen geen effect hebben op eventueel in de sloot aanwezige beschermde vissoorten.

Conclusie

Er komen geen vissen voor in het plangebied. De voorgenomen onderzoeksgebied zullen geen effect hebben op eventueel in de sloot buiten het plangebied aanwezige beschermde vissoorten.

4.2.5 *Reptielen en amfibieën*

Uit gegevens van RAVON en de NDFF blijkt dat in de omgeving van het onderzoeksgebied de volgende beschermde amfibieënsoorten voorkomen: kamsalamander (FFtabel 3), kleine watersalamander (FFtabel 1), gewone pad (FFtabel 1), heikikker (FFtabel 3), bruine kikker (FFtabel 1), meerkikker (FFtabel 1), poelkikker (FFtabel 3) en bastaardkikker (FFtabel 1). Volgens de gegevens van RAVON komen er geen reptielen voor in de omgeving van het onderzoeksgebied.

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën waargenomen. Mogelijk wordt het onderzoeksgebied wel gebruikt als landbiotoop of overwinteringsplek door algemeen voorkomende soorten amfibieën uit tabel 1 van de Flora- en faunawet. De sloot buiten het onderzoeksgebied is geschikt als voortplantingsbiotoop voor deze algemene soorten amfibieën. De heikikker, poelkikker en de kamsalamander (alle FFtabel 3) zijn kritischer in de keuze van leefgebied. Het onderzoeksgebied en de naastliggende sloot voldoen hier niet aan, zodat het voorkomen van heikikker, poelkikker en kamsalamander kan worden uitgesloten.

Mitigerende of compenserende maatregelen

Het is wettelijk gezien niet noodzakelijk te mitigeren of compenseren voor soorten van FFtabel 1. Werkend volgens de gedragsregels ruimtelijke ontwikkelingen in het kader van de gedragscode Flora- en faunawet 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting' (gemeente Aalburg 2012) dient bij werkzaamheden op zand of kleigrond, braakliggend terrein, grasland en ruigte rekening gehouden te worden aanwezige amfibieën van FFtabel 1. Hiervoor dient de werkrichting aangepast te worden bij het voorkomen van amfibieën: werk van drukke kant naar rustige kant en van land naar water.

Conclusie

Het onderzoeksgebied is geschikt als landhabitat voor algemeen voorkomende soorten amfibieën van FFtabel 1. De sloot is geschikt als voortplantingswater voor deze soorten. Door het ontbreken van geschikt biotoop is er geen geschikt leefgebied voor de heikikker, poelkikker en kamsalamander (FFtabel 3). Het is wettelijk gezien niet noodzakelijk om te mitigeren of compenseren voor soorten van FFtabel 1, echter wel dient volgens het beleid van gemeente Aalburg de werkrichting aangepast te worden.

4.2.6 *Vogels*

Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied zwarte roodstaart, torenvalk en witte kwikstaart waargenomen. Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat steenuil en kerkuil binnen 0 tot 1 km van het onderzoeksgebied zijn waargenomen. Het onderzoeksgebied is niet geschikt als foerageergebied voor de uilensoorten. Ook is geen nestgelegenheid aanwezig voor de uilen. De zwarte roodstaart heeft mogelijk gebroed in de pallets die aanwezig waren in het gebied en de witte kwikstaart kan hier op de grond hebben gebroed. Voor andere vogelsoorten is het onderzoeksgebied niet interessant als broedlocatie en matig geschikt als foerageergebied.

Effectbeoordeling

Als gevolg van de voorgenomen plannen worden aanwezige pallets verwijderd en de grond bewerkt. Indien vogels hier aan het broeden zijn zal dit tot verstoring leiden.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Voor de meeste vogelsoorten geldt dat, indien exemplaren aan het broeden zijn, versturende werkzaamheden, zoals bijvoorbeeld het verwijderen van bomen en bosschages, maar ook het bouwrijp maken van gronden, niet kunnen plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Wanneer er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden wel plaatsvinden. Door werkzaamheden buiten het broedseizoen (grootweg van 15 maart t/m 15 juli) van vogels uit te voeren, wordt voorkomen dat er negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van vogels.

Conclusie

Het onderzoeksgebied is geschikt als foerageergebied en broedgebied voor soorten als zwarte roodstaart en witte kwikstaart (FFtabel vogels). Voor overige vogelsoorten is het gebied minder geschikt. Het onderzoeksgebied is niet geschikt als broedlocatie en foerageergebied voor uilen.

Rekeninghoudend met de hierboven beschreven mitigerende maatregelen, zullen de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op deze vogelsoorten.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Vleermuizen staan vermeld op FFtabel 3 en de Habitatrichtlijn en zijn strikt beschermd, zie bijlage 2. Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, tweekleurige vleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, franjestaart, Brandts vleermuis, baardvleermuis en watervleermuis (alle FFtabel 3) voorkomen in de omgeving van het onderzoeksgebied.

Vaste rust- en verblijfplaatsen

Er zijn in het onderzoeksgebied geen bomen aanwezig waarin vleermuizen een vaste rust- of verblijfplaats kunnen hebben. De aanwezige bedrijfsloodsen en kassen zijn vanwege de constructie niet geschikt als locatie voor vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen. Het woonhuis is wel geschikt als vleermuisverblijfplaats.

Foerageergebied

Het plangebied is geschikt als foerageergebied. Vooral de sloot die ten westen en noorden van het perceel ligt is hiervoor geschikt. Het gebied is verder open en ontbreekt opgaande begroeiing er. Er zijn bijvoorbeeld geen bomen met grote boomkronen aanwezig die kunnen dienen als foerageergebied.

Vliegroute

Er zijn binnen het plangebied geen elementen aanwezig die door vleermuizen gebruikt kunnen worden als vliegroute. Uit de natuurwaardenkaart van de gemeente Aalburg blijkt dat langs de bomenlaan in de Wijksestraat, ten noorden van het plangebied, mogelijk een migratieroute van vleermuizen loopt.

Overige zoogdieren

Het plangebied kan (onderdeel van) het leefgebied vormen van soorten als mol, egel en diverse muizensoorten (alle FFtabel 1). Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat op één tot vijf kilometer van het plangebied de beschermde zoogdiersoort waterspitsmuis (FFtabel 3) voorkomt. De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. De sloot langs het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor de waterspitsmuis.

Effectbeoordeling

Mogelijk benut een aantal grondgebonden zoogdieren (FFtabel 1) het plangebied als (onderdeel van hun) leefgebied.

Er zijn, buiten het woonhuis, geen geschikte locaties aanwezig binnen het onderzoeksgebied voor vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Aangezien de voorgenomen plannen geen effect zullen hebben op het woonhuis, zullen ze geen effect hebben op eventueel aanwezige vleermuisverblijfplaatsen.

Het onderzoeksgebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Vooral de sloot is geschikt. In het gebied is echter geen essentieel foerageergebied aanwezig. Een locatie is van essentieel belang wanneer door het verdwijnen, verstoren of verslechteren ervan deze locatie (tijdelijk) voor een populatie (lokaal, regionaal, nationaal) wegvalt, en daarmee de duurzame staat van instandhouding van die populatie in gevaar komt. Er zijn in de omgeving van het plangebied voldoende geschikte alternatieven aanwezig; de voorgenomen plannen en het uitvoeren van de werkzaamheden zullen geen effect hebben op vleermuizen.

Vliegroutes zijn niet aanwezig in het onderzoeksgebied. De voorgenomen plannen zullen geen effect hebben op de mogelijk aanwezige vliegroute van vleermuizen ten noorden van het plangebied.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling. Het is derhalve wettelijk gezien niet noodzakelijk mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de zoogdiersoorten van FFtabel 1. Echter, volgens de gedragsregels ruimtelijke ontwikkelingen in het kader van de gedragscode Flora- en faunawet 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting' (gemeente Aalburg 2012) dient bij werkzaamheden op zand of kleigrond, braakliggend terrein, grasland en ruigte rekening gehouden te worden aanwezige zoogdieren van FFtabel 1. Hiervoor dient de werkrichting aangepast te worden bij het voorkomen van zoogdieren: werk van drukke kant naar rustige kant en van land naar water.

Conclusie

Het plangebied is voor een aantal grondgebonden zoogdieren van FFtabel 1 geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de zoogdiersoorten van FFtabel 1.

De voorgenomen plannen zullen geen effect hebben op foerageergebied, vliegroutes of vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet is derhalve niet noodzakelijk.

5 Conclusies

Beschermde gebieden

Het plangebied ligt op ongeveer vier kilometer van Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem en op anderhalve kilometer van de EHS. Voorgenomen plannen zullen gezien de aard van de plannen en de grote afstand tot beschermde gebieden geen effect hebben op de EHS of Natura 2000-gebied.

Beschermde soorten

In het onderzoeksgebied komen mogelijk verschillende beschermde soorten voor die vermeld staan in de tabellen van de Flora- en faunawet.

Soorten van FFtabel 1

Mogelijk wordt het onderzoeksgebied gebruikt door enkele grondgebonden zoogdieren en amfibieën die zijn opgenomen in FFtabel 1. Voor deze soorten geldt een vrijstelling: bij het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen is het voor deze soorten niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen of te werken volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Volgens de gedragsregels van gemeente Aalburg geldt echter dat ook voor soorten van FFtabel 1 de werkrichting wordt aangepast amfibieën of zoogdieren: werk van drukke kant naar rustige kant en van land naar water.

Soorten van FFtabel 3

De mogelijk in het onderzoeksgebied voorkomende vleermuizen staan vermeld op FFtabel 3 en de Habitatrichtlijn en zijn strikt beschermd. De voorgenomen plannen zullen geen effect hebben op foerageergebied, vliegroutes of vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet is derhalve niet noodzakelijk.

Soorten van FFtabel vogels

De in het onderzoeksgebied voorkomende vogelsoorten staan vermeld op FFtabel vogels en zijn strikt beschermd. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd op de wijze zoals is beschreven in paragraaf 4.2.6, zullen geen nadelige effecten optreden ten aanzien van de algemene vogelsoorten.

Concluderend kan gesteld worden dat:

- de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op beschermde gebieden;
- de aanbevelingen voor vogels, zoals beschreven in paragraaf 4.2.6, in acht genomen dienen te worden;
- de werkzaamheden in het onderzoeksgebied geen overtreding van de natuurwetgeving tot gevolg hebben;
- altijd rekening moet worden gehouden met de zorgplicht.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Bos F. et al., De dagvlinders van Nederland, Nederlandse Fauna 7, De Vlinderstichting, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2006.
- Brouwer, T., Dorenbosch, M., van Eekelen, R. & J. Spier. Vissenatlas Noord-Brabant. Uitgeverij Profiel, Bedum, 2010.
- Creemers R. et al., De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9, RAVON, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2009.
- Delft, Van J.J.C.W. et al. Waarnemingenoverzicht 2009, RAVON 38, jaargang 12, nummer 4, Stichting RAVON, Nijmegen, 2010.
- Dijkstra K, D. B. et al., De Nederlandse libellen, Nederlandse Fauna 4, Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2002.
- Gemeente Aalburg. Gedragsregels ruimtelijke ontwikkelingen in het kader van de gedragscode Flora- en faunawet 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting'. Aalburg, februari 2012.
- Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Limpens, H. et al., Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.

Internet

- www.brabant.nl
- [Beschermde gebieden: http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx](http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx), geraadpleegd op 17 augustus 2012
- www.rijksoverheid.nl
- www.ravon.nl
- www.vlinderstichting.nl
- www.waarneming.nl
- www.telmee.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.libellennet.nl
- www.quickscanhulp.nl 20-08-2012 09:08:55

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Flora- en faunawet (bron: Rijksoverheid 2011)

De Flora- en faunawet beschermt soorten, niet individuele planten of dieren, om te voorkomen dat het voortbestaan van de soort in gevaar komt. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit.

Doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is het 'Nee, tenzij' principe. Dit betekent dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Heel vaak gaan activiteiten en de bescherming van soorten prima samen. Soms is het optreden van schade aan beschermde dieren en planten echter onvermijdelijk. In die situaties is het nodig om vooraf te bekijken of hiervoor een vrijstelling geldt, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd.

In de Flora- en faunawet geldt een verbod op activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten. De wet spreekt niet van (ruimtelijke) plannen. Op basis van de onderzoeksplicht (Wro) en de plicht tot het vaststellen van een uitvoerbaar plan dient bij het maken van bestemmingsplannen beoordeeld te worden of er belemmeringen aanwezig zijn voor verlening van een eventuele ontheffing voor de activiteiten in het plan.

In 2005 is met het gewijzigde Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten het beschermingsregime versoepeld. Met deze aangepaste regelgeving is niet meer altijd een ontheffing nodig voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte. Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen geldt nu een vrijstellingsregeling. Voor ruimtelijke ontwikkelingen is in veel gevallen een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet van toepassing. Bij de vrijstellingsregeling zijn twee criteria belangrijk: de zeldzaamheid van de aangetroffen soort en de ingrijpendheid van de werkzaamheden. Hoe zeldzamer de soort en hoe ingrijpender de activiteit, hoe strikter de regeling:

- voor de soorten van FFtabel 1 is geen ontheffing nodig;
- voor de soorten van FFtabel 2 geldt dat moet worden gewerkt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Indien er geen goedgekeurde gedragscode voorhanden is zijn ook de soorten uit FFtabel 2 ontheffingsplichtig;
- voor soorten van FFtabel 3 moet altijd ontheffing worden aangevraagd. Behalve voor beschermde soorten, geldt deze indeling ook voor hun vaste rust- en verblijfplaatsen.

De zorgplicht uit artikel 2 blijft echter altijd van toepassing op alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving.

Door een wijziging in de wetgeving in 2009 is het voor soorten van de Habitatrichtlijn (bijvoorbeeld vleermuizen en rugstreeppad) en voor vogels niet meer mogelijk een ontheffing te verkrijgen voor ruimtelijke inrichting of ontwikkelingen. Daarnaast geldt voor vogels dat een ontheffing in het kader van "dwingende reden groot openbaar belang" eveneens niet meer mogelijk is.

Natuurbeschermingswet 1998 (bron: Rijksoverheid 2011)

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van gebieden die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen. Deze juridische status geeft extra bescherming aan bijzonder waardevolle en kwetsbare natuurgebieden. Het belangrijkste onderdeel van de wet is dat er een aparte vergunning nodig is voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor het natuurmonument. Het maakt daarbij niet uit waar die activiteiten plaatsvinden, dat kan zowel binnen als buiten het natuurgebied zijn (de zogenaamde 'externe werking'). Op dit moment is ongeveer 300.000 ha natuurgebied aangewezen als staats- of beschermd natuurmonument.

In 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet (Nb) 1998 in werking getreden. Daarmee voldoet Nederland aan de eisen van de Europese natuurwetgeving. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Hieronder vallen de speciale beschermingszones volgens de Vogel- en Habitatrichtlijn, gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstoringseffect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets. De habitattoets is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- oriëntatiefase (en vooroverleg);
- verslechterings- en verstoringstoets;
- passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolprocedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring vanwege de Natuurbeschermingswet nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- of deze kans reëel is en
- of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid 2011)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de nieuwe Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen door in gemeentelijke bestemmingsplannen.

Bijlage 2 Welke regels zijn er voor de bescherming van de vleermuissoorten

Wettelijke bescherming

Alle vleermuizen zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder c, van de Flora- en faunawet en zijn tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, diersoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. In de dagelijkse praktijk betekent dit dat ze vermeld staat op de zogenaamde Tabel 3. Bij de beoordeling van ontheffingsaanvragen voor deze soort geldt de uitgebreide toets. Hij wordt ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Het is verboden:

- + vleermuizen te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9);
- + vleermuizen opzettelijk te verontrusten (artikel 10);
- + voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen te beschadigen, te vernielen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11);
- + vleermuizen te vervoeren of onder zich te hebben (artikel 13).

Toepassing verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Wanneer wordt welk verbod overtreden? De toepassing van de verboden uit de Flora- en faunawet staan hieronder per verbod vermeld.

Artikel 9

Het is verboden vleermuizen te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Uitleg

Het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 9 kan bij de gebouw bewonende vleermuis aan de orde zijn bij bijvoorbeeld bij sloop- en renovatieprojecten en bij isolatie wanneer geen maatregelen genomen worden om doden en verwonden te voorkomen.

Artikel 10

Het is verboden gewone dwergvleermuizen opzettelijk te verontrusten.

Uitleg

De verbodsbepalingen van artikel 10 zijn bij de vleermuis in het algemeen niet aan de orde bij beheer, onderhoud, gebruik en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.

Artikel 11

Het is verboden voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen te beschadigen, te vernielen, weg te nemen of te verstoren.

Uitleg

De vleermuis kent een aantal verschillende typen van voortplantings- of vaste rust en verblijfplaatsen: zomerverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen, kraamverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen. Deze plekken moeten altijd, ook zonder tijdelijke onderbreking, kunnen functioneren als succesvolle rust- of

voortplantingsplekken voor een specifiek individueel dier en voor alle exemplaren van de populatie ter plekke. Voor het succesvol functioneren is het van belang dat naast de instandhouding van de vaste rust- of verblijfplaats deze ook voldoende van kwaliteit blijft voor de functie die deze heeft, bijvoorbeeld de geschikte klimatologische omstandigheden voor winterrust of dat de dieren in staat blijven om voldoende voedsel te vinden om de jongen groot te brengen.

Ook moet bijvoorbeeld de invliegopening en de vliegroute in stand te blijven om de verblijfplaats bereikbaar te laten blijven. Overtreding van dit artikel is aan de orde wanneer de verblijfplaats waar de gewone dwergvleermuis is aangetroffen vernietigd of aangetast wordt of wanneer deze niet meer de functie van voortplantingsplaats of vaste rust- en verblijfplaats kan vervullen doordat bijvoorbeeld foerageergebieden of vliegroutes daarnaar toe vernietigd worden of van kwaliteit voor de gewone dwergvleermuis verminderen.

Artikel 13

Het is verboden gewone dwergvleermuizen te vervoeren of onder zich te hebben.

Uitleg

De verbodsbepalingen van artikel 13 van de Flora- en faunawet zijn bij vleermuizen in het algemeen niet aan de orde bij beheer, onderhoud, gebruik en ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.